

Förslag till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2011 samt riksbanksfullmäktiges verksamhetsberättelse 2011

Sammanfattning

Enligt 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska riksbanksfullmäktige lämna förslag till riksdagen och Riksrevisionen om dispositionen av Riksbankens vinst.

Fullmäktige tillämpar en beräkningsprincip som i korthet innebär att 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat för de senaste fem åren ska levereras in till statskassan. Resultatet beräknas exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de prisseffekter som redovisas på värderingskontot i balansräkningen. För 2011 föreslår fullmäktige därmed en inleverans om 7 500 miljoner kronor.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse för 2011 redovisar övergripande vilka ärenden som behandlats vid fullmäktiges sammanträden (14 tillfällen) under året och vilken information som fullmäktige fått vid sammanträdena. Verksamhetsberättelsen anger även hur fullmäktige bedrivit sin kontrollerande funktion.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Förslag till vinstdisposition för 2011	4
Fullmäktiges verksamhetsberättelse	6
Inleveransberäkning av Riksbankens resultat 2011	12

Förslag till riksdagsbeslut

Fullmäktige föreslår att riksdagen fastställer förslaget till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2011.

Resultatet för 2011 före bokslutsdispositioner uppgår till 3 930 miljoner kronor, och fullmäktige föreslår att det

– till statskassan levereras in	7 500 miljoner kronor
– till Riksbankens dispositionsfond förs	87 miljoner kronor
– från Riksbankens resultatutjämningsfond förs	3 657 miljoner kronor.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen sker senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med att Riksbanken genomför den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Stockholm den 10 februari 2012

På fullmäktiges vägnar

JOHAN GERNANDT

/Eva Cory

Johan Gernandt (ordförande), Sven-Erik Österberg (vice ordförande), Peter Egardt, Sonia Karlsson, Anders Karlsson, Gun Hellsvik, Lena Sommestad, Allan Widman, Peter Eriksson, Roger Tiefensee och Hans Birger Ekström har deltagit i beslutet.

Mithra Sundberg och Henrik Gardholm har varit föredragande.

Förslag till vinstdisposition för 2011

Riksdagen godkände i anslutning till sin behandling av Riksbankens förvaltning för 2010 (bet. 2010/11:FiU23) att vinstdispositionen för 2010 baserades på 1988 års vinstutdelningsprincip med de kompletteringar av principen som genomförts sedan dess, vilket också var fullmäktiges förslag. Principen innebär i korthet att 80 procent av de fem senaste årens genomsnittliga resultat, exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de priseffekter som redovisas på värderingskontot i balansräkningen, ska levereras in till statskassan. Valutakurs- och guldvärdeeffekterna samt i normalfallet 10 procent av det justerade genomsnittliga resultatet ska föras till eller från dispositionsfonden. Det belopp som återstår efter detta förs till eller från resultatutjämningsfonden. För 2011 tillämpar fullmäktige samma beräkningsgrund.

Fullmäktige har i enlighet med 10 kap. 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank fått en redovisning för räkenskapsåret 2011 från direktionen. Fullmäktige konstaterar att Riksbanken med tillämpning av de nuvarande redovisningsprinciperna redovisar en vinst för 2011 som uppgår till 3 930 miljoner kronor. I enlighet med 1988 års vinstutdelningsprincip och de kompletteringar av principen som genomförts sedan dess görs följande justeringar av det redovisade resultatet vid beräkning av det inleveransgrundande resultatet:

- Det redovisade resultatet har påverkats negativt av en valutakursförlust om 847 miljoner kronor. I enlighet med vinstutdelningsprincipen exkluderas denna förlust vid beräkningen av det inleveransgrundande resultatet.
- Det redovisade resultatet har inte påverkats av någon guldvärdeeffekt och av den anledningen görs ingen justering för guldvärdeeffekt.
- En prisvinst om 5 579 miljoner kronor har bokförts på värderingskontot i balansräkningen till följd av de redovisningsprinciper som till viss del ändrades 2004. Fullmäktige har inkluderat denna vinst vid vinstdispositionsberäkningen i enlighet med vinstutdelningsprincipen.

Fullmäktige föreslår enligt nedan en inleverans till statskassan om 7 500 miljoner kronor.

Valutakursförlusten samt 10 procent av det justerade genomsnittliga resultatet, vilka netto motsvarar 87 miljoner kronor, förs till dispositionsfonden. Eftersom den föreslagna inleveransen och avsättningen till dispositionsfonden är högre än årets redovisade resultat föreslår fullmäktige i enlighet med vinstutdelningsprincipen att 3 657 miljoner kronor förs från resultatutjämningsfonden. Beräkningsunderlaget för vinstdispositionsförslaget framgår av bilagan.

Fullmäktiges revisionsfunktion har granskat underlaget för beräkningen av vinstdispositionsförslaget. Revisionsfunktionen har inte haft något att anmärka på.

Resultatet för 2011 före bokslutsdispositioner uppgår till 3 930 miljoner kronor, och fullmäktige beslutade den 10 februari 2012 att avge följande förslag till disposition av Riksbankens vinst:

- till statskassan levereras in 7 500 miljoner kronor
- till Riksbankens dispositionsfond förs 87 miljoner kronor
- från Riksbankens resultatutjämningsfond förs 3 657 miljoner kronor.

Fullmäktige föreslår även att inleveransen sker senast en vecka efter riksdagens beslut, lämpligen i samband med Riksbankens genomförande av den veckovisa öppna marknadsoperationen.

Fullmäktiges verksamhetsberättelse

Riksbanksfullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Ledamöterna utses av riksdagen efter allmänna val för en mandatperiod på fyra år. Fullmäktige väljer inom sig ordförande och vice ordförande.

Fullmäktige består sedan den 19 oktober 2010 av Johan Gernandt (ordförande), Sven-Erik Österberg (sedan den 31 maj 2011, vice ordförande sedan den 22 juni 2011), Peter Egardt, Sonia Karlsson, Bertil Kjellberg, Anders Karlsson, Gun Hellsvik, Lena Sommestad, Allan Widman, Peter Eriksson och Roger Tiefensee (sedan den 14 oktober 2011). Suppleanter är Hans Birger Ekström, Fredrik Olovsson (sedan den 4 maj 2011), Ulf Sjösten, Ann-Kristine Johansson, Chris Heister, Bosse Ringholm, Per Landgren (sedan den 25 augusti 2011), Catharina Bråkenhielm, Christer Nylander, Agneta Börjesson (sedan den 16 december 2011) samt Håkan Larsson.

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige utser ledamöterna i direktionen och beslutar om deras löne- och anställningsvillkor. Fullmäktige fastställer också Riksbankens arbetsordning och beslutar om utformningen av sedlar och mynt. Fullmäktige har också till uppgift att löpande följa Riksbankens verksamhet och hur direktionsledamöterna leder verksamheten. Fullmäktige utövar kontroll bland annat genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande har närvaro- och yttranderätt, men inte förslags- och rösträtt, på direktionens sammanträden. Fullmäktige har också en revisionsfunktion som bland annat granskar direktionsledamöternas tjänsteutövning och Riksbankens bokslutsarbete med inriktning på beräkningen av Riksbankens resultat. Revisionsfunktionens arbete utförs av en extern auktoriserad revisor. Fullmäktige har under senare år breddat sitt arbete och har till följd av detta mer aktivt utövat sin kontrollfunktion.

Fullmäktige lämnar förslag till riksdagen om hur Riksbankens resultat ska disponeras och yttrar sig till riksdagen i frågan om direktionsledamöternas ansvarsfrihet. I fullmäktiges yttrande ingår en bedömning av direktionsledamöternas sätt att utföra sitt arbete. Fullmäktige har för avsikt att utveckla formerna för och omfattningen av bedömningen och yttrandet, som således fogas till vinstutdelningsförslaget.

Fullmäktige lämnar remissyttranden inom sitt ansvarsområde och lämnar efter samråd med direktionen förslag till riksdagen och regeringen om ändringar i författningar eller andra åtgärder från statens sida.

Ordföranden och vice ordföranden lämnar vanligtvis två gånger om året en redovisning inför riksdagens finansutskott.

Fullmäktiges verksamhet 2011

Under året sammanträdde fullmäktige vid 14 tillfällen.

Fullmäktige beslutade under året om direktionens anställningsvillkor och tog även ställning till direktionsledamöternas sidouppdrag. Fullmäktige har också under året diskuterat och beslutat om en ändring i reglerna för ersättning till avgående direktionsledamöter under deras karenperiod.

Nya ledamöter i direktionen

Fullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i juni att förnya mandatet för Stefan Ingves som riksbankschef och ordförande i direktionen för en period om sex år från den 1 januari 2012. Vid samma sammanträde beslutade fullmäktige om lön och övriga villkor för riksbankschefen.

I december beslutade fullmäktige att tillsätta Kerstin af Jochnick och Per Jansson som vice riksbankschefer med en mandatperiod på sex respektive fem år från den 1 januari 2012. Beslut om löner och övriga villkor fastställdes vid samma sammanträde. Fullmäktige beslutade även att utse Kerstin af Jochnick till förste vice riksbankschef i direktionen från den 1 januari 2012.

Skrivelser till regeringen

Direktionen har under året samrått med fullmäktige om skrivelser till regeringen dels om undantag från vissa bestämmelser i lagen om offentlig upphandling och dels om höjning av Sveriges kvot i Internationella valutafonden.

Arbete med utformningen av sedlar och mynt

Fyra ledamöter i fullmäktige och fyra utomstående experter bildar Beredningsgruppen för utformning av sedlar och mynt. Gruppen leds av fullmäktigeledamoten Peter Egardt. Övriga ledamöter från fullmäktige var vid årsskiftet Allan Widman, Sonia Karlsson och Anders Karlsson. Experter i gruppen är statsheraldikern, chefen för Kungliga Myntkabinettet samt en företrädare vardera för Nationalmuseum och Konstakademien. Gruppens uppdrag är att bereda frågor om grafisk och konstnärlig utformning av sedlar och mynt i allmänhet.

Fullmäktige fick löpande under året information om det fortsatta arbetet med en ny svensk sedel- och myntserie. Mer information om detta finns i rutan Ny sedel- och myntserie.

Ny sedel- och myntserie

Det är fullmäktiges uppgift att besluta om utformningen av sedlar och mynt. För arbetet med att bereda dessa frågor har fullmäktige tillsatt Beredningsgruppen för utformning av sedlar och mynt.

Sedlar

Beredningsgruppen startade redan 2009 arbetet med tema och motiv till den nya sedelserien genom att bjuda in ett antal myndigheter och organisationer för att inventera tänkbara teman. Även allmänheten har haft möjlighet att lämna förslag på utformningen av sedelserien och cirka 500 förslag till motiv har kommit in. De flesta föreslog att sedelmotiven skulle vara personporträtt, och Astrid Lindgren var det vanligaste förslaget följt av Alfred Nobel och Dag Hammarskjöld.

Beredningsgruppen presenterade sitt förslag till motiv och teman i mars 2011, och fullmäktige beslutade i april att följa beredningsgruppens förslag. Även den nya sedelseriens tema kommer att utgå från personporträtt med motiveringen att det är lätt att associera till personer och att det visat sig vara svårt att förfälska porträtt på ett trovärdigt sätt. Ett ytterligare tema, svensk natur och miljö, kommer att ingå eftersom natur- och miljövärden är något som starkt förknippas med Sverige. Slutligen kommer lilla riksvapnet ”tre kronor” att vara heraldisk symbol på alla sedlarna.

Beredningsgruppens utgångspunkter för förslaget var att

- den gemensamma nämnaren ska vara kulturella insatser i vid mening,
- personerna ska ha varit verksamma under modern tid och ha haft huvuddelen av sin livsgärning under 1900-talet,
- natur- och miljömotiven ska ha en anknytning till personerna,
- personerna ska ha förankring i olika delar av landet så att natur- och miljötemat kommer att representera olika delar av Sverige,
- valörerna ska ha porträtt av omväxlande kvinnor och män, och att
- den person som är mest populär hos allmänheten bör placeras på den sedel som används mest i handeln, vilket är 20-kronorssedeln.

Detta ledde fram till följande förslag och beslut.

Valör	Personmotiv	Natur-/ miljömotiv	Motiv till val av natur- /miljömotiv
20 kronor	Astrid Lindgren	Småland	Växte upp i Vimmerby och hämtade många av sina litterära motiv därifrån.
50 kronor	Evert Taube	Bohuslän	Växte upp på Vinga och många av hans visor hämtar motiv från den bohuslänska skärgården.
100 kronor	Greta Garbo	Stockholm	Växte upp på Södermalm i Stockholm.
200 kronor	Ingmar Bergman	Gotland	Var under den senare delen av sitt liv bosatt på Fårö.
500 kronor	Birgit Nilsson	Skåne	Växte upp i Västra Karup i Skåne.
1 000 kronor	Dag Hammarskjöld	Lappland	Var en stor vän av Lappland och de svenska fjällen.

Fullmäktige beslutade att utlysa en designtävling för utformningen av de nya sedlarna. Tävlingsjuryn, som är utsedd av fullmäktige, består av de fyra fullmäktigeledamöterna i beredningsgruppen och två konstnärliga experter. Ledamöterna är Peter Egardt (ordförande), Anders Karlsson, Sonia Karlsson och Allan Widman. Konstnärliga experter är Jordi Arkö och Karin Granqvist. Tävlingen genomförs i två etapper. I början av oktober 2011 beslutade juryn för formgivningstävlingen vilka åtta sökande som skulle gå vidare till steg 2. I detta steg får de åtta utvalda möjlighet att lämna förslag till utformningen av de sex sedelvalörerna. Dessa ska lämnas in i slutet av januari 2012 varefter juryn påbörjar sitt arbete med att välja ut en vinnare. Riksbankens ambition är att avsluta tävlingen senast i april 2012.

Mynt

”Sveriges statschef” ska även fortsättningsvis vara myntseriens tema. Förutom valören ska texten ”Sverige” och utgivningsåret framgå av mynten. Formgivarens och riksbankschefens initialer samt första bokstaven i utgivningsorten behålls, och därtill kan lilla riksvapnet förekomma även på mynten.

Utformningen av de nya mynten kommer att beslutas efter förslag från några utvalda formgivare utan någon särskild tävling.

Arbetet med den nya sedel- och myntserien beskrivs även i Riksbankens årsredovisning 2011.

Uppföljning av direktionens arbete

En del av fullmäktiges kontrollfunktion utövades genom att fullmäktiges ordförande och vice ordförande följde direktionens arbete under året. De utnyttjade bland annat sin rätt att delta i direktionens sammanträden liksom i en del informella möten.

Direktionens ledamöter deltog normalt i fullmäktiges sammanträden och lämnade då regelbundna redogörelser för viktigare beslut och händelser i Riksbankens verksamhet. Redogörelser lämnades om den aktuella penningpolitiken och om arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet. Fullmäktige fick också löpande information om läget på de finansiella marknaderna, såväl i Sverige och Europa som globalt.

Fullmäktige fick löpande information om budgeten och verksamhetsplanen liksom om den löpande uppföljningen av risker och resultat i kapitalförvaltningen, om utfallet i övrigt av verksamheten och om internrevisionens verksamhet. Fullmäktige fick även information om direktionens beslut att utkontraktera IT-verksamhet som inte är specifik för Riksbanken och om direktionens beslut om att inrätta en compliancefunktion i Riksbanken. I april fick fullmäktige information om resultatet av Riksbankens utredning om risker på den svenska bostadsmarknaden.

Fullmäktige fick dessutom information om de remissyttranden som direktionen beslutade om under året. Fullmäktige och direktionen lämnade varsitt yttrande inom sina respektive ansvarsområden över finansutskottets externa utvärdering av Riksbankens penningpolitik och arbete med finansiell stabilitet 2005–2010. Utvärderingen är genomförd av Charles Goodhart och Jean-Charles Rochet. Fullmäktige skrev i sitt remissyttrande att de välkomnade rapportens övervägande positiva omdömen om Riksbankens arbete med penningpolitik och finansiell stabilitet liksom dess synpunkter och förslag till förbättringar på vissa områden. I remissyttrandet underströk fullmäktige vikten av att Riksbankens arbete med penningpolitik och finansiell stabilitet bedrivs effektivt och med hög kompetens. Fullmäktige uttryckte vidare sitt gillande över att utredarnas rekommendationer låg i linje med den framställning som Riksbanken gjorde till riksdagen 2010 och som sedermera resulterade i skapandet av Finanskriskommittén. Avslutningsvis skrev fullmäktige i sitt remissyttrande att det för närvarande saknades anledning att göra förändringar i riksbanksdirektionens ansvarsfördelning.

I november beslutade fullmäktige om ändringar i Riksbankens arbetsordning. Ändringarna motiverades främst av nya bestämmelser i riksbankslagen om intern styrning och kontroll. I samband med beslutet fick fullmäktige också information om direktionens beslut om ändring i Riksbankens instruktion.

Direktionen informerade även om viktiga internationella möten och om viktiga diskussioner i övrigt inom olika internationella organ. Fullmäktige fick också fördjupad information om de nya internationella uppdrag som riksbankschef Stefan Ingves utsetts till.

För att komplettera informationen vid sammanträdena bjöd direktionen vid ett par tillfällen in fullmäktige till frukostmöten för att ge direkt information efter de penningpolitiska beslut som inte låg i nära anslutning till fullmäktiges ordinarie sammanträden.

Övrigt

Fullmäktige gjorde under året studiebesök såväl vid Crane AB som vid bygget av det nya riksbankskontoret i Broby.

Vid sammanträdet i september fick fullmäktige en särskild genomgång av verksamheten och organisationen i Riksbankens Jubileumsfond.

Fullmäktiges granskning av Riksbankens verksamhet

Fullmäktiges granskning av Riksbankens verksamhet utförs av fullmäktiges revisionsfunktion. Uppdraget som fullmäktiges revisionsfunktion innehas av BDO Nordic Stockholm AB för perioden april 2010–mars 2012. I december 2011 beslutade fullmäktige att ge i uppdrag åt ordföranden och vice ordföranden att antingen förlänga avtalet med BDO eller teckna ett nytt avtal med någon av de revisionsbyråer som finns upphandlade i Riksbankens ramavtal för revisionstjänster.

Fullmäktige fastställer årligen en revisionsplan för fullmäktiges revisionsfunktion. I enlighet med planen gjorde revisionsfunktionen under året granskningar av Riksbankens förslag till vinstdisposition liksom av Riksbankens hantering och kontroll av guldvärdet och av den interna kontrollen vid tryckning och leverans av sedlar.

Fullmäktige fick i februari en förnyad dragningsrapport om innehåll i granskningsrapporten om valutareservförvaltningen. Fokus låg på hur verksamheten hanterat de restriktioner som direktionen beslutat om samt på de åtgärder som Riksbanken vidtagit med anledning av granskningsrapporten. En uppföljande granskning av vidtagna åtgärder efter 2010 års rapport avseende valutareservförvaltning och IT-säkerhetsskydd presenterades för fullmäktige i december.

Fullmäktige fick även information om Riksrevisionens årliga granskning av Riksbankens verksamhet liksom om de åtgärder som vidtagits med anledning av Riksrevisionens rapport.

Ingenting framkom i fullmäktiges löpande uppföljning av direktionsledamöternas arbete under 2011 som ledde till att fullmäktige riktade någon anmärkning mot deras tjänsteutövning.

BILAGA**Inleveransberäkning av Riksbankens resultat
2011***Miljoner kronor***1 Beräkning av Riksbankens inleverans till staten****Justering av årets resultat**

Räntenetto	4 134
Valutakursförlust	-847
Guldvärdeeffekt	-
Övriga kostnader och intäkter	643

Årets resultat 2011 **3 930**

Avgår valutakursförlust 847

Tillkommer Prisvinst bokförd i balansräkningen 5 579

Justerat resultat 2011 **10 356****Beräkning av genomsnittligt justerat resultat**

Justerat resultat 2007	7 061
Justerat resultat 2008	18 318
Justerat resultat 2009	4 192
Justerat resultat 2010	6 777
Justerat resultat 2011	10 356

Summa justerat resultat för de senaste fem åren **46 704****Genomsnittligt justerat resultat för de senaste fem åren** **9 341****Beräkning av inleveransbeloppet**

80 % av det genomsnittliga justerade resultatet 7 473

Avrundning till 100-tal miljoner kronor 27

Inleverans 2011 **7 500****2 Beräkning av överföringen till Riksbankens dispositionsfond****Till Riksbankens dispositionsfond förs**

Valutakursförlust -847

10 % av det genomsnittliga justerade resultatet 934

Summa **87**

3 Beräkning av överföringen från Riksbankens resultatutjämningsfond

Från Riksbankens resultatutjämningsfond förs

10 % av det genomsnittliga justerade resultatet	934
Prisvinst bokförd i balansräkningen	-5 579
Avrundning inleverans	-27
<u>Justerat resultat minskat med genomsnittligt resultat</u>	<u>1 015</u>
Summa	-3 657